

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság
í t é l e t e

Az ügy száma: Mfv.II.10.021/2025/10.

A tanács tagjai: Dr. Hajdu Edit a tanács elnöke
Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna előadó bíró
Dr. Darákné dr. Nagy Szilvia bíró
Dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna bíró
Dr. Osztovits András bíró

A felperes: felperes
cím1

A felperes képviselője:
Dr. Élő Eleonóra ügyvéd /Budapesti 384. számú Ügyvédi Iroda/
cím2

Az alperes: alperes
cím3

Az alperes képviselője:
Dr. Zamecsnik Tamás ügyvéd /Zamecsnik Pósfai és Társai Ügyvédi Iroda/
cím4

A per tárgya: kártérítés megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:
Fővárosi Ítéltábla 1.Mf.31.191/2024/7.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 21.M.71.387/2020/116.

Rendelkező rész

A Kúria a Fővárosi Ítéltábla 1.Mf.31.191/2024/7. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek – 15 nap alatt – 400.000 (négy százezer) forint és 108.000 (száznyolcezer) forint áfa felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az esedékesség napjáig az államnak – a Nemzeti Adó- és Vámhivatal illetékbevételi számlájára – 2.346.856 (Kétmillió-háromszáznegyvenhatezer-nyolcszázötvenhat) forint meg nem fizetett felülvizsgálati eljárási illetéket. Az illetékfizetési kötelezettség e határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes 2017 szeptemberében aláírt munkaszerződése szerint bruttó munkabére havi 161.000 forint, munkaköre festő-mázoló. Ebben az időszakban a felperes egy helység1 kerületi ingatlan negyedik emeleti lakásában bérelt szobát, ahol egyedül lakott. A házimunkát maga körül önállóan elvégezte. Szabadidejében sokat olvasott, rendszeresen járt könyvtárba, kollégáival, ismerőseivel gyakran összejárt beszélgetni. Édesanyját hetente látogatta, és gyakran elutazott Németországban élő fiához, illetve Prágában élő öccséhez.

[2] A munkaszerződés aláírását követő időszakban a felperes az alperes utasítása szerint a helység2 rekonstrukcióján dolgozott. A felújítandó épületben az állványzat úgy volt kialakítva, hogy a keleti belső homlokzaton annak 5. szintjének padlózata közel egy magasságban volt az épület második emeletén lévő ablakok alsó peremével, ezért a munkások között az a szokás alakult ki, hogy az állvány 5. szintjére az épületen belülről lépnek ki. A keleti front negyedik ablakánál rendszerint még egy fából ácsolt feljáró is volt, hogy aki innen akar az állványra kijutni, azon fellepegetve könnyebben tudjon az állványra jutni a 105 cm-es magasságban elhelyezkedő ablakpárkányon keresztül.

[3] Mivel az ablak az épület belső frontjának dél-keleti sarka mellett helyezkedett el, az is rendszeresen előfordult, hogy ez előtt az ablak előtt az állványzat fém védőkorlátját eltávolították, hogy a sarokban a déli homlokzat állványára való átjutást megkönnyítsék. A fővállalkozó által megbízott munkavédelmi koordinátor személy1, és az ÉMI képviselőjében eljáró személy2 hetente két alkalommal tartott munkavédelmi ellenőrzést a területen, amikor az állványzat megfelelőségét is vizsgálta. A 2017. október 5-én a baleset helyszínén a keleti

front második emeletének negyedik ablaka előtt a korlát hiányát nem észlelték. Október 6-án reggel a fővállalkozó építésvezetője, személy³ az építkezésen szintén körbejárt, de az állványzatot ő sem találta hiányosnak.

[4] 2017. október 6-án reggel a felperes a munkáját súlyos fokú alkoholos befolyásoltság alatt kezdte meg, mivel az előző éjszaka nagy mennyiségű szeszesített fogyasztott. Munkavégzésre képtelen állapotát azonban sem a beléptetést végző hatóság tagjai, sem a helyszínen jelen lévő kollégái nem vették észre.

[5] személy⁴ a helyszínen jelen lévő rangidős festő kolléga reggeli közben a felperesnek azt az utasítást adta, hogy amíg a többi festő egy másik épületrészben dolgozik, addig ő a keleti belső homlokzaton fejezze be egyedül a glettelés javítását. A felperes ezért az épület földszintjén lévő raktárból magához vett egy vödör festéket, egy másik vödörbe pedig belehelyezte a munkavégzéséhez szükséges eszközöket. Az épület belső lépcsőjén jutott fel a második emeletre, majd a keleti front negyedik ablakához ment. Itt a két vödörrel a kezében az ablakpárkányra fellépett, ahol egyensúlyát veszítve előre zuhant. Mivel az ablak előtt az állványzat fém védőkorlátját ismeretlen személy eltávolította, a felperes fejével előre felé az állványzat pallóján át a déli homlokzat előtt kialakított toldaléképületet fedő 1,96 méterrel lejjebbi szinten lévő OSB födémre esett.

[6] A felperest a mentő a intézmény¹ba szállította. Itt mind a négy végtagjának bénulását és érzékszavarát állapították meg, amit gerincvelő ödéma és spondyloticus szűkület okozott. Orrcsontján haránttörést észleltek, az arcán, ajkán horzsolásnyomok voltak. A vérvizsgálat 2,81 ezrelék alkoholszintet mutatott ki nála. Szteroidkezelést és gyógytornáztatást követően a felperes végtagjaiban az izomerő szintje idővel javulásnak indult, idegsebészeti beavatkozásra nem volt nála szükség. 2017. október 24-én a felperest az intézmény²be (intézmény²) szállították, ahol a kapott kezelések eredményeként 2018. január vége felé már el tudta kezdeni mozgatni a lábát, bár ezt követően sokáig még tolokocsival, illetve járókerettel tudott csak közlekedni. Kezét később el- kezdte mozgatni, alkarja, ujjai mozgása azonban továbbra is korlátozott maradt mindkét kezében a IV.-V. sugárban kialakult húzóköteg letapadás miatt, amelynek hátterében az intézmény² ortopéd orvosa a tartós inaktivitást véleményezte. A intézmény² zárójelentése szerint a felperes felső végtagjain az izomerő 3/4-es, a szorítóerő csökkent és a finommozgások jelentősen elmaradnak. Emellett síkon és terepen segédeszköz nélkül járóképes, adaptált környezetben önálló, üritési problémája nincs.

[7] A felperes 2018. május 7-én hagyta el a rehabilitációs intézetet. Édesanyjához költözött, ahol a vele együtt lakó nővére is segítséget tudott nyújtani a lakásban való közlekedésben és a mindennapi életvitele kialakításában. A intézmény³ban további kezelések hatására a kezek finommozgása és a vállak mozgástartománya javult. 2018 augusztusában a intézmény³ dokumentációja szerint a felperes önellátásában probléma már nem adódott.

[8] 2018 őszén a felperes visszaköltözött korábbi albérletébe, a lakást azonban a sok lépcső miatt nehezen tudta elhagynia. Rokonai, főként a lányáék ezért rendszeresen jártak hozzá, segítettek a főzésben, takarításban, mosásban, bevásárlásban.

[9] A felperes állapotát 2018 novemberére kialakultnak véleményezték azzal, hogy abban érdemi javulás már nem várható. 2019 októberében a hivatala össz-szervezeti egészségkárosodását 40%-ban állapította meg, melyet teljes egészében üzemi balesetével összefüggésben állónak talált.

[10] 2020 októberében a felperest a lánya magához vette, és a helység³ közelében lévő tanyán külön másfélszobás épületben alakított ki otthont neki. A felperes azóta is ott lakik. Lánya gondoskodik részére a bevásárlásról, elviszi őt, ha intéznie kell valamit. A felperes a baleset óta kereső tevékenységet nem folytat. 2017. október 6-tól 2019. október 5-ig baleseti

táppénz ellátást kapott, ezt követően semmilyen szociális ellátásban nem részesült. A rá irányadó nyugdíjkorhatárt 2024. december 25-én érte el. Otthonában sok könyvet és újságokat olvas, amit a lányáék vásárolnak, mivel vidéki lakhelyén könyvtárba nem tud járni. Sokat nézi a tévét, lányáék rendszeresen internetcsomagot fizetnek elő a részére. Beszélgetni leginkább lánya családjával tud, távol lakó barátaival, rokonaival csak telefonon tartja a kapcsolatot.

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

[11] A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy munkahelyi balesetéért a felelősség teljes egészében az alperest terheli, mivel nem tudta bizonyítani, hogy az alól bármilyen okból mentesülne, sem azt, hogy a kárt részben a felperes vétkes magatartása okozta. Érvelése szerint munkavédelmi szabályt nem szegett. Azt, hogy az állvány ötödik szintjét az épület belsejéből az ablakon keresztül közelítette meg, a munkavállalók között bevett gyakorlat volt.

[12] Minderre figyelemmel jövedelempótló kártérítés címén 9.648.205 forintot igényelt kamataival valamint a jövőre nézve 2024. május 7-től kezdődően minden hónap 10. napjáig 178.485 forint járadékot, ápolási, gondozási és háztartási kisegítés költséggel felmerült kártérítés címén 962.730 forintot kért kamataival, valamint 2.640.000 forintot kamataival, a jövőre nézve pedig 40.000 forint járadék megfizetését igényelt 2024. május 7-től kezdődően. Rezszi többletköltséggel felmerült kártérítésként 360.000 forintot és 2024. május 7-től kezdődően 5.000 forint járadék megfizetését igényelte, kulturális többletköltséggel felmerült kártérítés címén 540.000 forintot kért kamataival és 7.500 forint járadékot, sérelemdíj címén 10.000.000 forint megfizetésére kérte kötelezni az alperest annak 2017. október 6-tól számított késedelmi kamatával.

[13] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását és a felperes perköltségben való marasztalását kérte.

[14] Érvelése szerint a balesetet az alperes ellenőrzési körén kívül eső körülmény okozta. Az esemény az alperestől független, külső területen történt, a felperes saját szabad elhatározásából, nem a kijelölt építési munkaterületen közlekedett, amikor a baleset érte, továbbá alkoholos befolyásoltsága miatt munkaképtelen állapotban volt.

[15] Alperes amellett, hogy nem ismerte el a balesetben való felelősségét, vitatta a felperes sérelemdíj, illetve kártérítési igényének összecszerúságát is.

Az első- és a másodfokú bíróság ítélete

[16] A Fővárosi Törvényszék 21.M.71.387/2020/116. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek jövedelempótló kártérítés címén 4.824.102 forintot annak kamatával, 2024 június hónaptól kezdve véghatáridő nélkül minden hónap 10. napjáig 89.242 forint jövedelempótló járadékot, ápolással, gondozással és háztartási kisegítéssel felmerült többletköltség miatt kártérítés címén 80.000 forintot annak kamatával, továbbá 199.990 forintot ugyancsak kamatával, a jövőre nézve 2024 júniustól kezdődően véghatáridő nélkül minden hónap 10. napjáig 2.857 forint járadék fizetésére kötelezte, rezsi többletköltség miatt felmerült kártérítés címén 180.000 forintot és annak kamatát, valamint 2024 júniusától véghatáridő nélkül 2.500 forint járadékot állapított meg. Az elsőfokú bíróság kulturális többletköltség miatti kártérítés címén 270.000 forintról döntött kamatával, valamint 2024 júniustól kezdődően véghatáridő nélkül 3.750 forint járadékot állapított meg. A sérelemdíj mértékét 5.000.000 forintban határozta meg, ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

[17] Az elsőfokú bíróság ítélete szerint a munkáltató ellenőrzési körében tartozik a munkaterület akkor is, ha az nem a munkáltató székhelyén, telephelyén vagy fióktelepén belül található, de egy általa kijelölt, kellően körülhatárolt munkavégzés területe. Miután a perbeli időszakban a felperes munkafeladata az volt, hogy közreműködjön a helység² rekonstrukciós folyamatában, melynek érdekében a teljes épületegyüttesen belül és kívül is festési és mázolósi munkákat kellett végeznie, továbbá a festők szerszámaikat és anyagaikat az épület belsejében tartották, ahova a munkájuk közben rendszeresen visszatértek, a baleset idején a teljes épület a felperes kijelölt munkaterületének számított függetlenül attól, hogy abban a néhány órában, amikor a baleset bekövetkezett, éppen az épület homlokzatán kellett volna a feladatot ellátnia. Az elsőfokú bíróság utalt a munkavédelmi szakértő megállapítására is, amely szerint a kolostor teljes területe építési területnek minősült. A komplex építkezés helyszínét nem lehet mesterségesen elválasztani olyan módon, hogy a munkavállaló munkaterületének csak azt a néhány négyzetméterét kell érteni, ahol éppen ideig-óraig dolgozik.

[18] Nem volt a munkavállaló részéről elháríthatatlan magatartás, hogy a belső homlokzati állvány ötödik szintjét a második emeleti ablakon át közelítette meg. A károkozó körülmény akkor minősül elháríthatatlannak, ha a munkáltató átlagos erőfeszítése mellett a technika átlagos eredményeinek felhasználásával az adott körülményt nem küszöbölhette volna ki. Adott esetben személy⁴ tanúként megerősítette azon felperesi állítást, hogy az állvány megközelítése az épületen dolgozók számára bevett útvonal volt olyannyira, hogy általában az ablakpárkányra való feljutást egy ide támasztott ácsolt fa lépcső is segítette. Nem merült fel adat arra, hogy az útvonal használatát az alperes részéről bárki kifogásolta volna.

[19] A felperes ittassága ugyancsak nem tekinthető az alperes ellenőrzési körén kívül eső körülménynek, amire nem lett volna ráhatása, illetve nem volt tőle elvárható annak elhárítása. A munkavállaló munkára képes állapotának hatékony ellenőrzése, a munkára képtelen állapot kiszűrése a munkáltató egyik legalapvetőbb kötelessége.

[20] Az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy felperes súlyosan ittas állapotban végezte a munkáját, amely részéről vétkes magatartásnak minősült. Erre figyelemmel 50-50 %-os kármegosztás alkalmazását látta megfelelőnek. Utalt arra, hogy a bírói gyakorlat szerint a munkahelyi balesettel összefüggésben keletkezett egészségsérelemmel felmerülő károk esetében az előre nem láthatóság szempontját nem lehet figyelembe venni.

[21] A körülmények alapján az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a felperesnek súlyosan sérültek a személyiségi jogai. A sérelemdíj mértékének megállapításánál a felperes által elszenvedett sérelmek számossága és súlyossága mellett figyelembe vette azt is, hogy a balesetben az alperes felróható magatartása mellett jelentős szerepet játszott a felperes vétkes közrehatása. Erre tekintettel a baleset idején fennálló ár- és értékviszonyok figyelembevételével 5.000.000 forint sérelemdíj megfizetéséről határozott.

[22] A mindkét fél fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla 1.Mf.31.191/2024/7. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett részében a jövedelempótló kártérítés és jövedelempótló járadék, a rezsi többletköltség és járadék, a kulturális többletköltség és járadék tekintetében helybenhagyta, a sérelemdíj és az ápolási, gondozási, háztartási kisegítéssel felmerült többletköltség és járadék tekintetében megváltoztatta, a sérelemdíj összegét 7.000.000 forintra felemelte, az ápolási-gondozási és háztartási kisegítéssel felmerült többletköltség összegét 80.000 forintra és kamataira leszállította, ezt meghaladóan elutasította. Az ápolási, gondozási és háztartási kisegítéssel kapcsolatos járadékot elutasította, az ezt meghaladó keresetet elutasító rendelkezés tekintetében az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

[23] A másodfokú bíróság ítéletében utalt a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (továbbiakban: Pp.) 275. § (1) bekezdésére és a 307. § (1) bekezdésére. A

peradatok alapján arra a következtetésre jutott, hogy az elsőfokú bíróság a 37. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyvben zárta le a perfelvételt, és ezidáig nem történt egyértelmű és a Pp. szabályainak megfelelő nyilatkozat a bizonyításra kötelezett felperes részéről arra, hogy az orvosszakértői bizonyítás tekintetében a kirendelt szakértő, vagy más eljárásban elkészült szakvélemény figyelembevételét kéri. Az elsőfokú bíróság a szükséges anyagi pervezetést nem tette meg, nem tájékoztatta a bizonyításra kötelezett felperest, hogy csak egy szakértői eljárást választhat, nem hívta fel egyértelműen a Pp. szabályainak megfelelő nyilatkozattételre, a felperes folyamatosan esetleges nyilatkozatokat tett, miközben a szakértői vélemények nem a Pp. szabályai szerint kerültek beszerzésre és becsatolásra, így azok értékelhetőek sem voltak.

[24] Mindezek alapján abban helytállónak ítélte az alperes fellebbezését, hogy az elsőfokú bíróság anyagi pervezetése nem volt megfelelő a szakértői bizonyítás tekintetében. A bizonyítás módja a perfelvételi nyilatkozat lezárásáig nem rögzülhetett. Helytálló volt az alperes fellebbezése abban is, hogy utólagos bizonyításnak nem volt helye, de az elsőfokú bíróságnak a szükséges anyagi pervezetést pótolni kellett, és e körben valóban tisztázni kellett, hogy pontosan milyen szakértői bizonyítást indítványoz a fél.

[25] Megállapíthatóak voltak tehát eljárási szabálysértések, de azok az ügy érdemére nem hatottak ki, a hatályon kívül helyezésre vonatkozó fellebbezési kérelem megalapozatlan, mivel a felperes által választott szakértői mód a perfelvétel lezárásáig nem rögzült, így utólagos tisztázása, lényegében hiánypótlása nem volt elkészítve.

[26] Megalapozatlannak találta az alperes fellebbezését a mentesülés kérdésében a másodfokú bíróság. Érvelése szerint az építési terület nyilvánvalóan a munkáltató ellenőrzési körébe tartozott, ezért a munka törvénykönyvről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 166. § (2) bekezdés a) pontja szerinti mentesülés nem állapítható meg a konjunktív feltételek hiányában. Az építési terület, az ahhoz tartozó állvány és a perben igazolt közlekedési útvonal (figyelemmel az építőipari kivitelezési tevékenységről szóló 91/2009.(IX.15.) Korm. rendelet perbeli időben hatályos 2. § a) pontjára is) a munkáltató ellenőrzési körébe tartoztak, az építési terület elhagyása pedig nem volt megállapítható. személy4 tanúvallomásában elmondta, nekik csak utólag mondták, hogy nem volt szabályos a kilépés a pallóra, a baleset előtt senki sem mondtá, hogy ne ott járjanak, sem azt, hogy az nem lenne szabályos.

[27] Az Mt. 166. § (2) bekezdés b) pontja szerint sem mentesülhet alperes a kárfelelősség alól a részéről megállapítható súlyos és halmozott munkavédelmi szabályszegések folytán.

[28] A másodfokú bíróság a kármegosztás (Mt. 167.§ (2) bekezdés) kérdésében is osztotta az elsőfokú bíróság ítéletében kifejtetteket az 50-50 %-os kármegosztás alapján. Helyesen értékelte a bíróság, hogy az alperes munkavédelmi szabályszegései súlyosak voltak, azonban a felperes alkoholfogyasztását is a kialakult gyakorlatnak megfelelően kellett értékelni.

[29] A másodfokú bíróság megalapozatlannak találta az alperes hivatkozását a szakértői vélemény aggályosságára és a kompetencia hiányára.

[30] Megállapítása szerint a szakértői vélemény az orvosi iratokkal összhangban áll. Az intézmény2 ortopéd orvosa a felperes mindkét kezében a IV.-V. sugárban kialakult húzóköteg letapadás hátterében a tartós inaktivitást véleményezte. 2019 októberében a hivatala az egészségügyi szervezeti egészségkárosodást 40 %-ban állapította meg azzal, hogy teljes egészében az a felperes balesetével hozható összefüggésbe. szakértőtől szakértői véleménye jelen perben nem lett felhasználva, így azzal nem áll ellentétben a szakértői vélemény.

[31] A szakértői kompetencia tekintetében irányadó az igazságügyi szakértői működésről szóló 31/2008. (XII. 31.) IRM rendelet, amelynek 16/A. § (1) bekezdés e) pontja szerint, ha a szakkérdés kártérítési eljárásban sérülés megítélésre irányul, igazságügyi orvostani szakértői

vizsgálatot kell végezni, ezzel az igazságügyi szakértő nem vitatottan rendelkezett, a szakértői kompetenciájáról külön nyilatkozott is.

[32] A rezszi költség, kulturális többletköltség körében a másodfokú bíróság utalt a Pp. 266. § (1) bekezdésére. Az alperes a 28. sorszámú jegyzőkönyvben úgy nyilatkozott, hogy a felperes által előterjesztett rezszi többletköltségnek az összegaszerúségét, azt, hogy a felperesnek, ha állandóan otthon van havi 5.000 forint többlet rezszi költsége merült fel, nem vitatja. Ebből következően pedig helyesen határozott ebben a körben az elsőfokú bíróság.

[33] A kulturális többletköltség jogalapját és összegaszerúségét a meghallgatott tanúvallomások igazolták. A felperes tanúkkal bizonyította, hogy szabadidős tevékenységével kapcsolatban milyen további kiadások merültek fel.

[34] Az elmaradt jövedelem címén járó kártérítést illetően a másodfokú bíróság utalt a 6/2016. (XI. 28.) KMK vélemény 7. pontjára, amely szerint a munkavállaló kárenyhítési kötelezettségével kapcsolatban a bizonyítás a munkáltatót mint károkozót terheli. A bíróság hivatkozott továbbá az 1/2018. (VI. 25.) KMK vélemény III.5. pontjában foglaltakra is.

[35] Az igazságügyi orvosszakértő megállapította, hogy a felperes festő munkakör ellátására nem képes, és csak valamilyen akkreditált rehabilitációs munkakörben, védett munkahelyen lenne lehetősége elhelyezkedni figyelemmel arra, hogy a szakértői megállapítások szerint a felperes a kezek finommotorikájával nem járó, nehéz terhek mozgását nem igénylő, tartós állással, járással nem járó, legfeljebb könnyű fizikai munkavégzést igénylő munkakör betöltésére lenne képes. A komplex minősítést végző elsőfokú szakértői bizottság ugyancsak arra a megállapításra jutott, hogy a felperes foglalkozási rehabilitálhatósága nem javasolt, figyelemmel egészségi állapotára.

[36] Az alperes sem az ellenkérelemben, sem annak változtatásában, de a perfelvétel lezárásáig sem hivatkozott az elmarad jövedelem kapcsán arra, hogy a felperes ittassága miatt nem jogosult baleseti járadékra, annak összegét még a fellebbezésében sem jelölte meg. A 28. sorszámú jegyzőkönyvben úgy nyilatkozott, hogy a számítás módját nem vitatja, így a levonás tekintetében egyáltalán nem határozott meg összegaszerúséget. Az alperes még az ezzel kapcsolatos Kfv.VII.45.209/2022/7. számú kúriai ítélet benyújtásakor (2023. január 11.) és azt követő 15 napon belül sem hivatkozott ezen körülményekre, így új tényállítása nem megengedett ellenkérelem változtatás volt.

[37] Az alperes megalapozatlanul utalt arra, hogy a felperesnek felróható, miszerint nem rendelkezik megfelelő szolgálati idővel a baleseti járadékban részesüléshez. Az Mt. 177. §-a folytán alkalmazandó polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:528. § (1) bekezdés alapján nem értékelhető felperesi felróható magatartásnak, hogy a társadalombiztosítási ellátáshoz nem rendelkezik biztosítási idővel. Ezen túlmenően az Mt. 172. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a kártérítés összegének számításánál le kell vonni a társadalombiztosítás vagy az önkéntes kölcsönös biztosító pénztár által nyújtott ellátást, amit a jogosult megkeresett, vagy az adott helyzetben általában megkereshetett volna. A peradatok szerint az alperes a felperest korábban alkalmi munkavállalóként foglalkoztatta, a hivatkozott közigazgatási határozat pedig rögzítette, hogy az alkalmi munkavállalói könyvvel történő munkavégzés időtartama nem minősül biztosítási időnek.

[38] Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg jövőre nézve véghatáridő nélkül a járadékot. A döntés megfelel a következetesen érvényesülő bírói gyakorlatnak, amely szerint az öregségi nyugdíjkorhatár elérése nem releváns. A 3/2018. KMK vélemény 15. pontja is rögzíti, hogy a járadékra való jogosultságot önmagában az öregségi nyugdíjkorhatár betöltése nem érinti, tehát e munkavállaló számára is megállapítható a járadék, illetve önmagában ez a tény nem lehet a kereset elutasításának indoka. Az alperes nem tudta bizonyítani, hogy a

felperes a nyugdíjkorhatár elérését követően egyéb, természetes eredetű megbetegedése miatt nem tudna dolgozni.

[39] Nem értett egyet a másodfokú bíróság a háztartási kisegítő és gondozási költséggel. A szakértő megállapítása szerint a felperesnek hazabocsátását követően két hónapra napi két órára volt szüksége gondozásra, ennél többre nem szorult rá. A felperes összes orvosi iratában, így a május 7-ei, május 9-ei és augusztus 27-ei iratban is rögzítették, hogy a felperes önálló életvitelre képes, önellátó, vagyis csak egy átmeneti adaptációs időszakra szorult napi gondozásra két órában. A szakértői vélemény alapján a háztartási munkálatok ellátására is körülbelül két hónapig nem volt alkalmas, ezt követően el tudta látni magát. Az, hogy a felperes lánya elvégzi a felperes helyett a háztartási munkákat, nem ad alapot a háztartási kisegítésre, mert a felperes erre orvosszakértői értelemben nem szorul rá. A felperes önálló életvitelének elvesztését a másodfokú bíróság a sérelemdíj összegének meghatározásánál értékelte.

[40] Mindezek alapján a szakértői véleményben foglaltak miszerint 2018. május 7-től július 6-ig napi négy órában elfogadható a gondozási és háztartási kisegítő költség figyelembevételét is, hogy a felperes korábban egy szobát bérelt. Az ezt követő időszakra és a jövőre nézve azonban a felperes erre nem jogosult. Két hónapra napi négy óra időtartamban a kármegosztás figyelembevételével az alperes 40-40.000 forint megfizetésére köteles összesen 80.000 forint összegben, az ezt meghaladó igényt a másodfokú bíróság elutasította.

[41] A sérelemdíjjal összefüggésben a másodfokú bíróság utalt a Ptk. 2:52. § (1) (3) bekezdésére, valamint a Pp. 279. § (1) bekezdésében foglaltakra.

[42] A személyiségi jogsértések és hátrányos következmények különbözőségei nem teszik lehetővé a kártérítési összegek pontos összevetését. Adott esetben az eljáró bíróságoknak nem azt kellett megindokolniuk, hogy mennyiben tér el határozatuk más korábbi döntésektől, hanem azt, hogy az adott ügy egyedi körülményei milyen összeg meghatározását indokolják (Pfv.III.20.210/2017/4.).

[43] Megalapozott volt a felperes fellebbezés abban a tekintetben, hogy a sérelemdíj mértékének megállapítása során kármegosztásnak nincs helye, ezért a sérelemdíj tekintetében az elsőfokú bíróság valóban helytelenül alkalmazta ezt. Értékeln kellett a felperes vétkes közrehatását az összeg meghatározása során, de nem olyan módon, hogy a követelt 10.000.000 forint felében kerül marasztalásra az alperes, mert ez ténylegesen kármegosztásra utal.

[44] A másodfokú bíróság a sérelemdíj meghatározásánál figyelembe vette az alperes többszörös munkavédelmi szabályszegését és a felperes jelentős mértékű vétkes közrehatását, valamint a felperesnél a balesettel összefüggésben kialakult súlyos, 40 %-os össz-szervezeti egészségkárosodást, ami egyébiránt 50 %-os munkaképesség csökkenésnek felel meg. Értékeln kellett a felperes életminősítésében bekövetkezett hátrányos változást, azt, hogy festői munkakör ellátására képtelen, továbbá, hogy életlehetőségei beszűkültek, lányához egy tanyára költözött, a tömegközlekedést nem tudja igénybe venni, egyedül közlekedni nem tud, nem tudja meglátogatni barátait és külföldön élő rokonait, így korlátozott maradt a társadalomban való részvétele is. Minderre tekintettel a másodfokú bíróság 7.000.000 forint sérelemdíjat talált arányban állónak a bekövetkezett sérelemmel. Mérlegelte a felperes életkorát és a súlyos alkoholfogyasztás tényét is.

Az alperes felülvizsgálati kérelme és a felperes felülvizsgálati ellenkérelme

[45] Az alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a felperes keresetét elutasító döntés meghozatalát kérte. Perköltséget is igényelt.

[46] Az alperes eljárási szabálysértésként hivatkozott azon másodfokú bírósági érvelésre, hogy az elsőfokú bíróság a szükséges anyagi pervezetést nem tette meg, nem tájékoztatta a bizonyításra kötelezett felperest, hogy csak egy szakértői eljárást választhat, nem hívta fel egyértelmű, és a Pp. szabályainak megfelelő nyilatkozattételre.

[47] A másodfokú bíróság többek között idézte a Pp. 306. § (1) (2) bekezdését. Erre tekintettel iratellenes, illetve eljárási szabályt sértő megállapítás, hogy a felperes által választott szakértői mód a perfelvétel lezárásáig nem rögzült. Felperes a 2022. február 11-én tartott perfelvételi tárgyaláson ugyanis pontosan megfogalmazta, hogy a Budapest Környéki Törvényszéktől már beszerzett közigazgatási teljes iratanyagot a jelen eljárás tárgyává kéri tenni azzal, hogy a bíróság jelen eljárásban használja fel az ebben az eljárásban született orvosszakértői véleményt. A tárgyaláson a pergazdaságosság szempontjaira is hivatkozva a szakvélemény kiegészítését indítványozta, majd bírói kérdésként lett feltéve az alperesnek, hogy azt elfogadja-e. Ezeket azonban a jegyzőkönyv nem, vagy nem pontosan tartalmazza. Ugyanezen a perfelvételi tárgyaláson felperes a büntető ügy teljes iratanyagának beszerzését és a periratokhoz csatolását kérte, de egyértelműen abból az anyagból a meghallgatott tanúk vallomásáról felvett jegyzőkönyvek felhasználását, valamint az ott kirendelt munkavédelmi szakértő által előadottak figyelembevételét indítványozta. A felperesi indítvány megfelelt a Pp. 306. §-nak ezért továbbra is az az alperesi álláspont, hogy ezen nyilatkozatok határozottak és félreérthetetlenek voltak, a peranyag részeként a felperes által indítványozott iratokat az elsőfokú bíróság beszerezte. A 2022. november 9-én tartott tárgyaláson a felperes módosította a perfelvétel során tett indítványait azzal, hogy a további eljárás során a büntető ügyben kirendelt munkavédelmi és orvosszakértői szakvélemények kiegészítését kéri. A felperes ezután ismét változtatott a már rögzült perfelvételi nyilatkozatán, és egy harmadik igazságügyi orvosszakértő kirendelését indítványozta.

[48] A felperes nem tett mást, mint szemezgetett az általa beszerezni és felhasználni kért dokumentumok között, majd amikor úgy látta, hogy ezen szakvélemények nem kedveznek neki, a per érdemi szakaszában új szakértő kirendelését indítványozta.

[49] A felperes az általa a perfelvétel lezárását követően átvett, a büntető eljárás során készült szakvélemény és annak kiegészítése alapján a közigazgatási ügyben eljáró orvosszakértő véleményében foglaltak aggályosságára hivatkozott, azaz a Pp. 220. § (1) bekezdés b) pontjában foglaltakra, ami a bizonyítási eszköz (a közigazgatási és büntető ügyben eljáró orvosszakértők véleményei) bizonyító erejének, a bizonyítás eredményének cáfolatára szolgált.

[50] A felperesi indítványban megjelölt jogszabályi hivatkozás egyrészt nem volt helytálló, másrészt az indítvány elkészített. Tartalmilag sem volt megfelelő, hiszen a szakvélemények aggályosságát abban jelölte meg, hogy a szakértő szakkonzulenseket sem vont be a szakvélemény elkészítéséhez. Ezen indok nem felel meg egyrészt a Pp. 316. § (1) bekezdésében írt feltételeknek, másrészt az aggályosságot sem támasztja alá. Irracionális, hogy a perfelvétel során indítványozott, egyébként következtetéseiben eltérő megállapításokat tartalmazó szakvélemény figyelembevétele esetén az érdemi döntés azonos lett volna, következésképpen a Pp. 214. § (2) bekezdés kifejezett megsértésére hivatkozott az alperes.

[51] A szakvélemény aggályossága körében utalt a 31/2008. (XII. 31.) IRM rendelet 16/A. § (1) (4) bekezdésében foglaltakra.

[52] Érvelése szerint ahhoz, hogy a bíróság egy szakértői véleményt aggálytalannak fogadjon el mindenekelőtt arról kell meggyőződnie, hogy az adott szakértő jogosult és képes is a feltett kirendelői kérdést megválaszolni. E körben utalt a 9/2006. (II. 27.) IRM rendeletre. Álláspontja szerint önmagában a konkrét betegség határozza meg, hogy a diagnosztizálás és a gyógyítás milyen szakorvosi jártasságot igényel. A felperes balesetével összefüggésben értékelt betegségek elsősorban ortopédiai szaktudást igényelnek, az igazságügyi orvostanhoz

képest egyéb képzettség szükségességének alátámasztására pedig a másodfokú bíróság által elvárt jogszabályi hivatkozást tenni nem lehetséges.

[53] A kárfelelősség alóli mentesülés körében az alperes hivatkozott a 191/2009. (IX. 15.) Kormányrendeletben foglaltakra. Álláspontja szerint a felperes nyilvánvalóan nem a teljes építési területet, hanem a részére kijelölt munkaterületet hagyta el. A baleset az alperestől független, külső területen történt, a felperes önálló, saját szabad akaratából, és nem a munkáltató ellenőrzése alatt és utasításai szerint végzett tevékenysége során, alkoholtól súlyosan befolyásolt állapotban következett be.

[54] Kétséget kizáróan megállapítható, hogy a korlát a reggeli munkakezdésnél még a helyén volt, az csak későbbi időpontban (akár közvetlenül a baleset előtt) távolította el valaki, akinek a személye nem ismert. A védőkorlát szerszám nélkül egyszerű mozdulattal, a ráakasztást biztosító csapról történő leemeléssel eltávolítható volt. Felperes súlyosan ittas állapotban, saját szabad elhatározásából nem a kijelölt építési munkaterületen közlekedett, képességeit túlértékelve, elővigyázatosság nélkül hagyta el a biztonságos közlekedésre kijelölt útvonalat.

[55] A védőkorlát hiányával csak absztrakt veszélyhelyzet jött létre, amely a felperes elháríthatatlan magatartásával vált konkréttá, amikor az állvány ötödik szintjének megközelítésére az épület második szintjén a 105 cm magasan lévő ablakpárkányra bizonytalan testhelyzetben felugrott. Ebből pedig az következik, hogy a konkrét veszélyt – és ezzel a balesetet – felperes elháríthatatlan magatartása okozta.

[56] Nem hagyható figyelmen kívül, hogy az eseménnyel kapcsolatban büntető eljárás indult, amely felmentő ítélettel zárult. A bűncselekmény megállapításának lényeges feltétele lett volna, hogy a foglalkozási szabályszegés és a konkrét veszélyhelyzet kialakulása, illetőleg a testi sérülés bekövetkezése között okozati összefüggés álljon fenn, ilyet azonban a perbeli balesettel kapcsolatban sem a törvényszék, sem az ítéletábra nem tárt fel.

[57] A rezsi, kulturális többletköltség tekintetében sérelmezte alperes a másodfokú bíróság megállapításait. A tanúvallomások bizonyítékként való értékelésénél figyelembe kell venni az esetleges elfogultságra, érdekeltségre utaló körülményeket is.

[58] Az alperes felülvizsgálati kérelmében változatlanul hivatkozott a felperes kárenyhítési kötelezettségére. A másodfokú bíróság olyan tartalmú nyilatkozatok előterjesztését várta volna el az alperestől, amelyeknek ténybeli alapja nyilvánvalóan megkérdőjelezhető lett volna, így teljes bizonyossággal állítható, hogy ha tett volna az alperes ilyen nyilatkozatokat, úgy azok egyéb indokok alapján lennének a bíróság részéről elfogadhatatlanok.

[59] Alperes utalt a Ptk. 6:528. §-ra, amely kizárólag a jövedelempótló járadék speciális, konkrét szabályait rögzíti, a kártérítési felelősség tekintetében alkalmazandó felróhatóság szabályait pedig a kártérítés általános rendelkezései tartalmazzák.

[60] Alperes álláspontja szerint azt, hogy korábban alkalmi munkavállalóként foglalkoztatták volna a felperest, semmilyen adat nem támasztja alá a sérült nyilatkozatán kívül.

[61] Utalt az alperes az 1997. évi LXXXIII. törvény 57. § (1) bekezdésére is, amely szerint baleseti járadékra az jogosult, akinek üzemi baleset következtében 13 %-ot meghaladó egészségkárosodása keletkezett, de baleseti rokkantsági nyugdíj rehabilitációs járadék nem illeti meg. Adott esetben arra kell következtetni, hogy a felperes ittassága miatt nem jogosult baleseti járadékra.

[62] A hivatala a felperes ittasságát a határozat meghozatalakor nem észlelte, az esetet még jóval ezt követően is üzemi balesetként kezelte. A hivatal2 ennek alapján fizetési

meghagyással a balesettel összefüggésben felmerült egészségbiztosítási ellátások megtérítésére kötelezte az alperest, melynek megsemmisítése iránt a Budapest Környéki Törvényszék előtt folyamatban volt perben derült ki, hogy a felperes balesete nem üzemi baleset volt. Ebből is következik, hogy az alperesnek semmilyen felelőssége vagy vétkessége nincs abban, hogy a balesetet követően a felperes baleseti járadékban nem részesült.

[63] A másodfokú bíróság indokolása szerint az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg a jövőre nézve véghatáridő nélkül a járadékot. Ezen érvelés egyrészt teljes mértékben figyelmen kívül hagyja a Ptk. 6:528. § (5) bekezdésében foglaltakat, másrészt nincs a következetes bírói gyakorlattal összhangban. Az alperes utalt a Kúria Pfv.20.009/2014/6. számú precedensképes határozatára és a Ptk. 6:528. §-ára, amely a jövedelempótló járadékot szabályozza és arra, hogy a nyugdíjkorhatár elérésével a keresetveszteségi járadékra való jogosultság megszűnik, ezért az alperesnek e címen megállapított fizetési kötelezettsége ekkor véget ér. A jövedelempótló járadék esetében a jövedelemkiesés megállapításánál a Ptk. 6:528. § (5) bekezdés alapján figyelembe kell venni azt a jövőbeni változást is, amelynek meghatározott időpontban való bekövetkezésével már előre teljes bizonyossággal lehet számolni.

[64] A nyugdíjkorhatáron túlmenően történő munkavégzés csak feltételezés, és ítéleti bizonyossággal nem állapítható meg 65 év felett, különösképpen gerinckopás okozta hát és derékfájással küzdő festő esetében. A per adatai a továbbfoglalkoztatás hiányát egyértelműen alátámasztják, így már előre teljes bizonyossággal lehet számolni azzal, hogy a nyugdíjazás a jövedelemszerző tevékenység megszűnését eredményezi.

[65] A másodfokú bíróság alaptalanul rója alperes terhére, hogy a perfelvétel lezárásáig csak a nyugdíjkorhatár elérésére hivatkozott, kizárólag az érdemi tárgyalási szakban adta elő azon új tényállítását, hogy a felperes egészségi állapota miatt nem tudna a továbbiakban munkát végezni. Ezzel szemben a bíróság az anyagi pervezetésébe tartozó állítási és bizonyítási tájékoztatását csak jelentős késéssel változtatta meg úgy, hogy közvetlenül az ítélet kihirdetése előtt áthelyezte a bizonyítási kötelezettséget az alperesre, így ezt megelőzően az alperesnek a kérdésben nem volt mire és miért nyilatkozatot tennie.

[66] Az ápolási, gondozási költség és háztartási kisegítő többletköltség fizetési kötelezettségét is vitatta az alperes. Álláspontja szerint a kórházból való távozásakor a felperes már nem szorult segítségre. A 2018 májusában keletkezett orvosi iratok szerint ugyanis ekkor már önállóan volt képes saját maga ellátására, abban segítségre nem szorult. Arra pedig semmilyen adat nem merült fel, hogy a felperes körül a kórházból való hazabocsátását követően még bárminemű ápolási teendőket kellett volna ellátni.

[67] Alperes álláspontja szerint a másodfokú bíróság az eset összes körülményét nem megfelelő súllyal értékelve határozta meg a 7.000.000 forint sérelemdíjat.

[68] Kétségtelen, hogy a sérelemdíj mértékét a Ptk. 2:52. § (3) bekezdésében írt szempontokat befolyásoló valamennyi körülmény eseti mérlegelésével egyedileg kell megállapítani, az azonban hangsúlyozandó, hogy a jogegység és a jogbiztonság érvényre juttatása érdekében elkerülhetetlen, miszerint a joggyakorlat bizonyos zsinórmértéket alakítson ki annak biztosítására, hogy a hasonló súlyú jogsérelmekhez nagyságrendileg azonos összegű jogkövetkezmények fűződjenek.

[69] Figyelembe véve, hogy a felperes által 10.000.000 forint összegben követelt sérelemdíj 70 %-át a bíróság megítélte, az a következtetés vonható le, hogy az értékelésnél az alperesi munkavédelmi szabályszegéseket – amelyek a már kifejtettek szerint egyébként nem voltak ok-okozati összefüggésben a balesettel – jelentősen nagyobb súllyal értékelte, mint a felperes jelentős mértékű vétkes közrehatását, amely ténylegesen a baleset közvetlen kiváltó oka volt, és egyben a felperes egészségkárosodásához vezetett. A másodfokú bíróság által

felemelt sérelemdíj összegéből az következik, hogy a sértett közrehatását ehelyütt csak 30 %-ban értékelte, mely teljesen ellentmond az egyéb vagyoni igények esetében megállapított 50 %-os kármegosztási értéknek, ami egyébként megfelel a felperesi közrehatás mértékének is.

[70] A felperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására és az alperes perköltségben való marasztalására irányult.

[71] Hivatkozása szerint az alperes felülvizsgálati kérelmében előadottak szemben a felperes a 2022. február 11-én tartott tárgyaláson nem fogalmazta meg pontosan bizonyítási indítványát, az ítélet e körben nem iratellenes. Határozott indítványt kizárólag a keresetlevelében tett, amikor kérte az általa megjelölt tanúk meghallgatását, továbbá igazságügyi orvosszakértő kirendelését.

[72] A másodfokú bíróság az elsőfokú eljárás irataival összhangban és okszerűen állapította meg, hogy az alperes fellebbezési hivatkozása a szakértő véleményének aggályosságára és kompetencia hiányára megalapozatlan.

[73] Felperes álláspontja szerint nem sért jogszabályt a jogerős ítélet indokolása, miszerint „az építési terület, az ahhoz tartozó állvány és a perben igazolt közlekedési útvonal egyértelműen a munkáltató ellenőrzési körébe tartozik, az építési terület elhagyása nem állapítható meg”.

[74] A másodfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a rezszi többletköltségösszszerűségét az alperes az eljárásban nem vitatta, és azt is helytállóan rögzítette, hogy a kulturális többletköltséget a felperes tanúkkal igazolta.

[75] A jogerős ítélet az iratokkal összhangban állapította meg, hogy a felperesnek nem felróható, miszerint nem rendelkezik megfelelő szolgálati idővel a baleseti járadékban részesüléshez, illetve, hogy alperes sem az ellenkérelmében, sem annak változtatásában, de a perfelvétel lezárásáig sem hivatkozott az elmaradt jövedelem kapcsán arra, hogy a felperes ittassága miatt nem jogosult baleseti járadékra, annak összegét még a fellebbezésében sem jelölte meg. Az alperes a perfelvétel során nem állította, hogy a felperes az egészségi állapota miatt nem tudna a továbbiakban munkát végezni, azt kizárólag az érdemi szakban adta elő, mely nyilatkozata elkésett, és figyelembe nem vehető új hivatkozás. Emellett alperes nem bizonyította, hogy a felperes természetes eredetű betegsége miatt nem tudna dolgozni.

[76] A másodfokú bíróság az ápolási, gondozási költség és háztartási kisegítő többletköltség tekintetében is helytálló döntést hozott.

[77] A sérelemdíjat illetően a másodfokú bíróság valamennyi körülményt értékelt, és annak mértékét helyesen határozta meg. Helyesen utalt a következetes ítélkezési gyakorlatra, amely szerint az összszerűen meghatározott károknál alkalmazható kármegosztás helyett a sérelemdíj összegénél mérlegelhető a sértett esetleges közrehatása. Ezen szabályt a másodfokú bíróság helyesen alkalmazta.

A Kúria döntése és jogi indokai

[78] A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.

A felülvizsgálat a megelőző eljáráshoz kapcsolódó rendkívüli, korlátozottan igénybe vehető perorvoslat, amelynek kizárólag jogszabálysértésre hivatkozásra alapítottan van helye. A felülvizsgálat funkciója a kérelmet előterjesztő fél által állított jogsérelem elbírálása, és megalapozottsága esetén annak orvoslása. A Kúria kizárólag azt bírálhatja el, hogy a felülvizsgálati kérelemben előadott okból a megjelölt jogszabályokat megsértette-e a jogerős ítélet. Ennek figyelembevételével a Pp. 423. §-a alapján a felülvizsgálati kérelem keretei

között, az abban konkrétan megjelölt jogszabályhelyek tekintetében volt vizsgálható a jogerős ítélet jogszabálysértő volta.

[79] A felülvizsgálati kérelem kötelező tartalmi elemei a megsértettként megjelölt jogszabályhely feltüntetése és a jogszabálysértés megvalósulását alátámasztó jogi érvelés (Pp. 413. § (1) bekezdés d) pont). A megsértett jogszabályhelyet pontosan meg kell jelölni, és az arra vonatkozó jogi érvelésben szöveges formában is megfogalmazni a jogerős ítélet által sérelmezett és rendkívüli perorvoslatot megalapozó fogyatékoságát (Pfv.II.20.529/2024., Mfv.II.10.007/2025.). Mindebből következően csak azon felülvizsgálati érvelés volt vizsgálat tárgyává tehető, amely a fenti előírásoknak megfelelt.

[80] Az alperes elsődlegesen eljárásjogi szabálysértésként a Pp. 306. § (1) (2) bekezdését állította, valamint a Pp. 220. §-nak megsértésére hivatkozott. Érvelése szerint a szakértői véleményt illetően a felperes nyilatkozatai határozottak és félreérthetetlenek voltak, így a másodfokú bíróság e körben kifejtett álláspontja jogsértő. Ezen álláspont azonban téves.

[81] A másodfokú bíróság ítéletében helyesen hivatkozott a Pp. 275. § (1) bekezdésében foglaltak alapján arra, hogy a bizonyítási indítványban a fél köteles megjelölni a bizonyítani kívánt tényt, a bizonyítási eszközöket, valamint a szakértői bizonyítás választott módját. Helyesen hívta fel a Pp. 306. §-ban és 307. §-ban foglaltakat megállapítva: a bizonyító fél nem több, csak egyetlen más eljárásban kirendelt szakértő szakvéleményének beszerzését indítványozhatja.

[82] Következetes az ítélkezési gyakorlat abban, hogy a más eljárásban kirendelt szakértő szakvéleménye hivatalból nem használható fel. A más eljárásban kirendelt szakértő alkalmazására bizonyítási indítvány a perfelvételt lezáró végzés meghozataláig (198. §) terjeszthető elő. Ezt követően csak az utólagos bizonyítás feltételeinek (Pp. 220. § (1)-(6) bekezdés) fennállása esetén nyílik erre lehetőség. Az, hogy a más eljárásban kirendelt szakértő szakvéleményének felhasználására milyen módon kerül sor, a bíróság döntésétől függ.

[83] A jogerős ítélet [96] és [97] pontjában helytállóan és részletesen (pontosan megjelölve a beadványokat és a tárgyalási jegyzőkönyveket) rögzítette a szakértő kirendelésével kapcsolatos nyilatkozatokat, hogy mikor milyen formában hangzottak el azok. Helyesen jutott arra a következtetésre, hogy az elsőfokú bíróság a 37. számú tárgyalási jegyzőkönyvben zárta le a perfelvételt, eddig az időpontig azonban a felperes részéről nem hangzott el megfelelő és egyértelműen konkrét nyilatkozat arról, hogy az orvosszakértői bizonyítás körében melyik szakértői módot, melyik szakértői vélemény értékelését választja. Az elsőfokú bíróság nem tette meg a szükséges anyagi pervezetést, a felperest nem tájékoztatta, hogy csak egy szakértői eljárást választhat, nem hívta fel megfelelően a figyelmét a nyilatkozattételre. Mindezek alapján pedig a bizonyítás módja a perfelvételi eljárás lezárásáig nem rögzült. Nem vitásan utólagos bizonyításnak nem volt helye, de az elsőfokú bíróságnak az elmaradt és szükséges anyagi pervezetést pótolnia kellett, vagyis tisztáznia, hogy milyen szakértői bizonyítást indítványoz a fél. Az így megállapított eljárási szabálysértések azonban az ügy érdemi eldöntésére nem hatottak ki: a szakértelmet igénylő kérdésben szakvélemény alapján döntöttek a bíróságok. Nem sérült a Pp. 214. § (2) bekezdése sem.

[84] Ezzel összefüggésben az alperes a szakvélemény aggályosságát is állította arra hivatkozással, hogy a kirendelt orvosszakértő nem rendelkezett megfelelő kompetenciával.

[85] Ezzel szemben a másodfokú bíróság ítéletének [112] bekezdésében részletesen levezette, hogy a szakértő a felperes egészségi állapotára vonatkozóan milyen megállapításokat tett az orvosi dokumentáció alapján, illetve, hogy a baleset milyen módon befolyásolta a felperes egészségsromlását. Az alperes a 31/2008. (XII. 31.) IRM rendelet 16/A.

§ (4) bekezdésének, illetve a 9/2006. (II. 27.) IRM rendelet szabályainak megsértését panaszolta különösen arra tekintettel, hogy nem ortopéd orvos szakvéleménye került beszerzésre. Bár vitatta a szakértő kompetenciáját, nem tudta érdemben indokolni az ortopéd szakorvos szükségességét a szakvélemény elkészítésében, és megcáfolni az igénybe vett orvosszakértő saját szakértelméről tett nyilatkozatát. A kezelésekkel, diagnosztizálással kapcsolatos évelése erre nem alkalmas. Nem hivatkozott továbbá a Pp. 279. §-nak megsértésére, a bizonyítékok téves értékelésére sem. Ebből következően pedig az alperes érvelése nem volt megalapozott.

[86] A kárfelelősség alóli mentesülés körében az alperes az álláspontját alátámasztó Mt. szabályokra egyáltalán nem hivatkozott, illetve a Pp. 279. §-át sem jelölte meg jogszabálysértésként. Ebből következően pedig kizárólag a konkrétan felhívott 191/2009. (IX. 15.) Korm. rend. 2. §-ának, vagyis az építési terület fogalmának a bíróságok általi, a balesettel összefüggő helyes értelmezése lehetett a felülvizsgálati eljárás tárgya (Pp. 413. § (1) bekezdés d) pont, 423. §), a tényállást vitató érvelés nem.

[87] A felhívott jogszabályhely szerint építési területnek minősül az építőipari kivitelezési tevékenység végzésének az építtető által a fővállalkozó kivitelezőnek, alvállalkozói szerződés esetén a megrendelő vállalkozó kivitelező által az alvállalkozónak átadott helye; ennek minősül a munkaszervezéssel összefüggő felvonulási, előkészítési, valamint a tevékenység végzéséhez szükséges építési anyagok, gépek, szerkezetek, szerelvények és felvonási épületek elhelyezése és az előkészítő technológiai munkafolyamatok elvégzésére szolgáló terület is.

[88] A másodfokú bíróság ítéletében ennek megfelelően helyesen rögzítette, hogy építési terület a munkaterület, a munkavégzés helyének megközelítésére szolgáló útvonal, valamint a szükséges munkaeszköz tárolására szolgáló terület, illetve helyiség is. Adott esetben a felperes a számára megjelölt – szokásosan igénybe vett – útvonalon közelítette meg az aznap reggel meghatározott munkaterületet, az általánosan elfogadott gyakorlatnak megfelelően lépett az állványra az építési terület elhagyása nélkül.

[89] A következőkes ítélezési gyakorlat szerint az ellenőrzési kör kárfelelősségi jogi tényállási elem, a kimentés egyik feltétele. Ellenőrzési körbe esik mindazon körülmény, amelyre a munkáltatónak befolyása van, amelyre képes hatást gyakorolni. Az ellenőrzési kör fogalma tágran értelmezett ráhatási lehetőséget feltételez figyelemmel a munkáltató objektív felelősségére, illetve a prevenció kötelezettségének magas szintjére.

[90] Az önmagában kötőerővel nem rendelkező 1/2018. (VI. 25.) KMK vélemény II/2. pontja – amelyet a Kúria jelen perben is irányadónak tekintett precedensképes határozataival (Mfv.I.10.372/2017., Mfv.VIII.10.069/2023., Mfv.II.10.097/2024.) – rögzíti, hogy a munkáltató ellenőrzési körébe tartozik: a feladatainak ellátása, az ezzel összefüggő személyi magatartás, a munka megszervezése, a termeléshez (munkavégzéshez) szükséges anyag, felszerelés, berendezés, energia tulajdonsága, állapota, mozgatása, működése általában a termelés kockázata. Ellenőrzési kör alatt minden olyan objektív tény és körülményt értékelni kell, amelynek alakítására a munkáltatónak lehetősége van. Adott esetben a felperes a részére kijelölt, biztonságosnak nem tekinthető munkaterületet használta, amely az alperes ellenőrzési körébe tartozott.

[91] Az alperes felülvizsgálati kérelmében sérelmezte mind a rezsi költség, mind a kulturális többletköltség, mind pedig az ápolási, gondozási költség, illetve a háztartási kisegítő többletköltség összegét, az általa állítottak alátámasztására azonban a megsértett jogszabályhelyet nem jelölte meg, így a fent kifejtettek alapján mindezzel a Kúriának nem volt módja foglalkozni (Pp. 413. § (1) bekezdés d) pont, 423. §).

[92] Az elmaradt jövedelem körében is jogszabálysértőnek találta az alperes a másodfokú bíróság ítéletét utalva az Mt. 177. § folytán alkalmazandó Ptk. 6:528. § (1) bekezdésére. Ebben a körben kifejtett jogi álláspontja sem volt azonban helytálló.

[93] Alaptalan azon felülvizsgálati érvelés, miszerint a felperesnek felróható, hogy nem rendelkezett megfelelő biztosítási idővel a baleseti járadékban részesüléshez. Ezzel összefüggésben az eljáró bíróságok érvelése helytálló volt (első fokú ítélet [61], másodfokú ítélet [121] bekezdés) annak hangsúlyozásával, hogy önmagában az a körülmény, hogy a felperes biztosítási időként nem elismerhető alkalmi munkavállalói jogviszonyban dolgozott – függetlenül attól, hogy az korábban az alperesnél is így történt-e – nem minősül a felperes részéről felróható magatartásnak a baleseti járadék emiatti folyósítása hiányában sem a Ptk. 6:528.§ (1) bekezdés, Mt. 172. § (1) bekezdés a) és b) pont alapján.

[94] Helyesen indult ki a másodfokú bíróság abból, hogy az ítélezési gyakorlat szerint (Kúria Mfv.VIII.10.157/2022/8.) a munkavállaló kárenyhítési kötelezettségével kapcsolatban a bizonyítás a károkozó alperest terhelte. A kárenyhítési kötelezettség teljesítése során értékelni kell a munkavállaló életkorát, egészségi állapotát, a végzendő munka jellegét, a munkaerő-piaci körülményeket, a közlekedés feltételeit és általában az eset összes körülményét.

[95] A másodfokú bíróság az orvosszakértői véleményben foglaltak alapján helytállóan rögzítette, hogy a felperes a festő munkakör ellátására egészségi állapota miatt képtelen, egyéb tevékenységre is csak rehabilitációs munkakörben lenne foglalkoztatható a kezek finommechanikus képességének jelentős beszűkülése okán. A komplex minősítést végző I. fokú orvosi bizottság sem találta a felperest rehabilitálhatónak.

[96] Ugyancsak helytállóak a másodfokú bíróság ítéletének [120] bekezdésében foglaltak. Nyomatékosan hangsúlyozandó, hogy az alperes a perfelvétel lezárásáig nem hivatkozott az elmaradt jövedelem kapcsán arra, hogy a felperes ittasság miatt nem jogosult baleseti járadékra. Az alperes 2023. január 11-én, amikor becsatolta a Kfv.VII.45.209/2022/7. számú kúriai ítéletet - mint hivatkozási alapot - sem utalt ezen körülményre, de az azt követő 15 napon belül sem (Pp. 217. § (1) bekezdés). Így a másodfokú bíróság jogszabálysértés nélkül állapította meg azt, hogy mindez olyan új tényállítás az alperes részéről, amely meg nem engedett ellenkérelem változtatásnak minősül.

[97] Az alperes jogszabálysértésként utalt a 217/1997. (XII. 17.) Kormányrendelet 2015. július 22-én hatályba lépett szabályára, ebben a körben azonban hivatkozását pontosan, a paragrafus feltűntetésével nem jelölte meg, így jelen eljárásban ezen hivatkozása nem volt figyelembevehető.

[98] Az 1997. évi LXXXIII. törvény 57. § (1) bekezdése szerint baleseti járadékra az jogosult, akinek üzemi baleset következtében 13 %-ot meghaladó egészségkárosodása keletkezett, de baleseti rokkantsági nyugdíj rehabilitációs járadék nem illeti meg. A felperes munkabalesetet szenvedett, ahol a 13 %-ot jóval meghaladó egészségkárosodása következett be, így az ezzel kapcsolatos felülvizsgálati érvelés nem lehet perdöntő.

[99] Az alperes által hivatkozott Ptk. 6:528. § (5) bekezdése szerint a jövedelemkiesés meghatározásánál figyelembe kell venni azt a jövőbeli változást is, amelynek bekövetkeztével számolni lehet. Ezzel összefüggésben az alperes a Kúria Pfv.20.009/2014/6. számú határozatára hivatkozott, ilyen szám alatt azonban döntés az adott jogkérdéssel összefüggésben nem született, így az alperes által e körben előadottak nem voltak értékelhetőek. Nem lehetett ily módon megállapítani sem az alperes által hivatkozott ügy tényállását, sem az abban megfogalmazott döntés konkrét tartalmát, így különösen azt, hogy ezen határozat milyen módon lenne kihatással jelen ügy eldöntésére.

[100] Ezzel szemben a következetes ítélkezési gyakorlat szerint a járadékra való jogosultságot önmagában az öregségi nyugdíjkorhatár betöltése nem érinti. A nyugdíjkorhatár elérése nem tekinthető a jövedelempótló járadék véghatáridejének, ha nincs kétséget kizáró bizonyíték arra, hogy az adott élethelyzetben a károsult nem fog tovább dolgozni (Kúria Pfv.III.20.779/2019/4., Pfv.III.20.110/2020/6.Pfv.III.21.160/2022/6.). Csak azt a jövőbeli változást kell figyelembe venni, amelynek bekövetkezésével teljes bizonyossággal előre lehet számolni. Mindebből következően a jogerős ítélet meghozatalakor még egyébként a nyugdíjkorhatárt be nem töltött felperes esetében a másodfokú bíróság érvelése helytálló volt.

[101] A peradatokból nem derült ki a felperes olyan betegsége – és ezt a szakértői vélemény sem támasztotta alá – amelyből arra lehetett volna a per jelen szakaszában következtetni, hogy a felperest egészségi állapota miatt a nyugdíjkorhatár betöltését követően nem lehetett volna foglalkoztatni.

[102] Az elmaradt jövedelem kapcsán az alperes sérelmezte, hogy a bíróság az ítélet kihirdetése előtt telepítette a bizonyítási terhet rá, illetve, hogy a bíróság feltételezéseket várt el a munkáltatótól a kárenyhítés körében. Jogszabálysértés megjelölése nélkül történt mindezen előadás, így ezen alperesi hivatkozások sem lehettek jelen eljárás tárgyai (Pp. 413. § (1) bekezdés d) pont, 423. §).

[103] A Ptk. 2:52. § értelmében akit személyiségi jogaiban megsértenek sérelemdíjat követelhet az őt ért nem vagyoni sérelemért. A sérelemdíj fizetésére kötelezés feltételeire a kártérítési felelősség szabályait kell alkalmazni azzal, hogy a sérelemdíjra való jogosultsághoz a jogsértés tényén kívül további hátrány bekövetkezésének bizonyítása nem szükséges. A sérelemdíj mértékét a bíróság az eset körülményeire, különösen a jogsértés súlyára, ismétlődő jellegére, a felróhatóság mértékére, a jogsértésnek a sérülte és környezetére gyakorolt hatására tekintettel egyösszegben határozza meg (Mfv.VIII.10.111/2022.).

[104] A sérelemdíj megállapítása során kármegosztásnak nincs helye. A sérelemdíj pénzben kifejezett összeg jellegére figyelemmel kárpótlás, elégtétel az elszenvedett nem vagyoni hátrányért. Mivel nincs összecszerűen kifejezhető nem vagyoni sérelem, annak egy részét sem lehet áthárítani a sértettre (Mfv.X.10.064/2020/4.), mindez azonban nem jelenti azt, hogy a felperes vétkes közrehatását az összeg meghatározása során nem kellene értékelni.

[105] A sérelemdíj mértéke megállapításakor szem előtt kellett tartani a sérelemdíj reparatív funkciója mellett a magánjogi büntető szerepét is. A sérelemdíjban marasztalás lehetőségét biztosító törvényi rendelkezések céljának az a jogalkalmazás felel meg, amely nem marasztal olyan alacsony összegű sérelemdíj megfizetésére, amely nem alkalmas a sérelem kompenzálására, sem pedig a jogsértéstől visszatartó preventív hatás kifejtésére (Mfv.IV.10.156/2021/8.).

[106] A másodfokú bíróság a sérelemdíj összegének meghatározásánál értékelendő körülményeket (Ptk. 2:52. § (3) bekezdés) helyesen, a bizonyítékok okszerű mérlegelésével állapította meg (Pp. 279. §) a megítélt összeg akkor sem volt eltúlzott, ha a felperes közreható magatartását is értékelni kellett. A másodfokú bíróság döntése a sérelemdíj mértékét illetően nem tért el a hasonló súlyú jogsértésekhez igazított összecszerű jogkövetkezményektől sem.

[107] A kifejtettekre tekintettel a jogerős ítélet nem sérti a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályhelyeket, ezért azt a Kúria a Pp. 424. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

[108] Az alperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján köteles a felülvizsgálati eljárásban felmerült felperesi perköltség megfizetésére. A Kúria ennek összegét az adott ügyben még irányadó, a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés

b) pontja és (5) bekezdése alapján határozta meg azzal, hogy a 4/A. § alapján ezen összeg áfával terheltlen került megállapításra.

[109] A perveztes alperes illetékfizetési kötelezettsége az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 50. §-án alapul. A Kúria tájékoztatja az alperest, hogy a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018. számú illetékbevételei számlájára kell megfizetnie. A megfizetés során közleményként fel kell tüntetnie a Kúria megnevezését, e határozat számát és a fizetésre kötelezett, azaz az alperes adóazonosító számát.

[110] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyalás tartásával bírálta el a Pp. 405. § (1) bekezdés alapján alkalmazandó Pp. 376. § (1) bekezdés szerint.

[111] Az ítélet ellen a Pp.407. § (1) bekezdés d) pontja értelmében nincs helye felülvizsgálatnak.

A döntés elvi tartalma

Építési területnek minősül a munkaterület, a munkavégzés helyének megközelítésére szolgáló útvonal, valamint a szükséges munkaeszköz tárolására szolgáló helyiség is. Ellenőrzési körbe esik mindazon körülmény, amelyre a munkáltatónak befolyása van, amelyre képes hatást gyakorolni. Az ellenőrzési kör fogalma tágan értelmezett ráhatási lehetőséget feltételez figyelemmel a munkáltató objektív felelősségére, illetve a prevenciós kötelezettségének magas szintjére. Ebből következően a munkaterületen – az ahhoz tartozó állványzaton – bekövetkezett baleset a munkáltató ellenőrzési körébe tartozik, és így fennáll kártérítési felelőssége.

Budapest, 2025. június 17.

Dr. Hajdu Edit s.k. a tanács elnöke, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Dr. Darákné dr. Nagy Szilvia s.k. bíró, Dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna s.k. bíró, Dr. Osztovits András s.k. bíró